

Funded by
the European Union

SUST
CHEM
CONSULTING

Επαναχρησιμοποίηση νερού και ανάκτηση θρεπτικών από ανθρώπινα εκκρίματα: Ρυθμιστικές προκλήσεις μέσα από το case study του P2GreenN

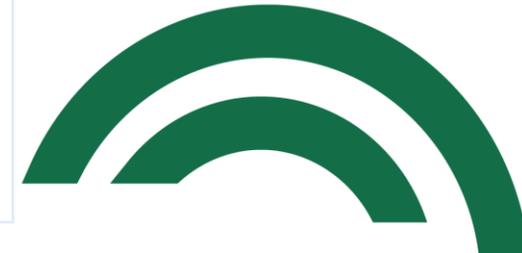
*Δρ. Ειρήνη-Ευαγγελία Θωμλούδη, Regulatory Compliance & Agrochemicals Coordinator, SUSTCHEM
Coordinator, SUSTCHEM*

*Forward Green 2026 - Το μέλλον της βιώσιμης διαχείρισης λυμάτων: Επαναχρησιμοποίηση νερού και κυκλικές
νερού και κυκλικές λύσεις για την αξιοποίηση της ιλύος*

WHO WE ARE

- Chemical Engineers
- Civil Engineers
- Mechanical Engineers
- Electrical Engineers
- Environmental Engineers
- Sanitary Engineers
- Chemists
- Toxicologists
- Biologists
- Agronomists
- Pharmacists

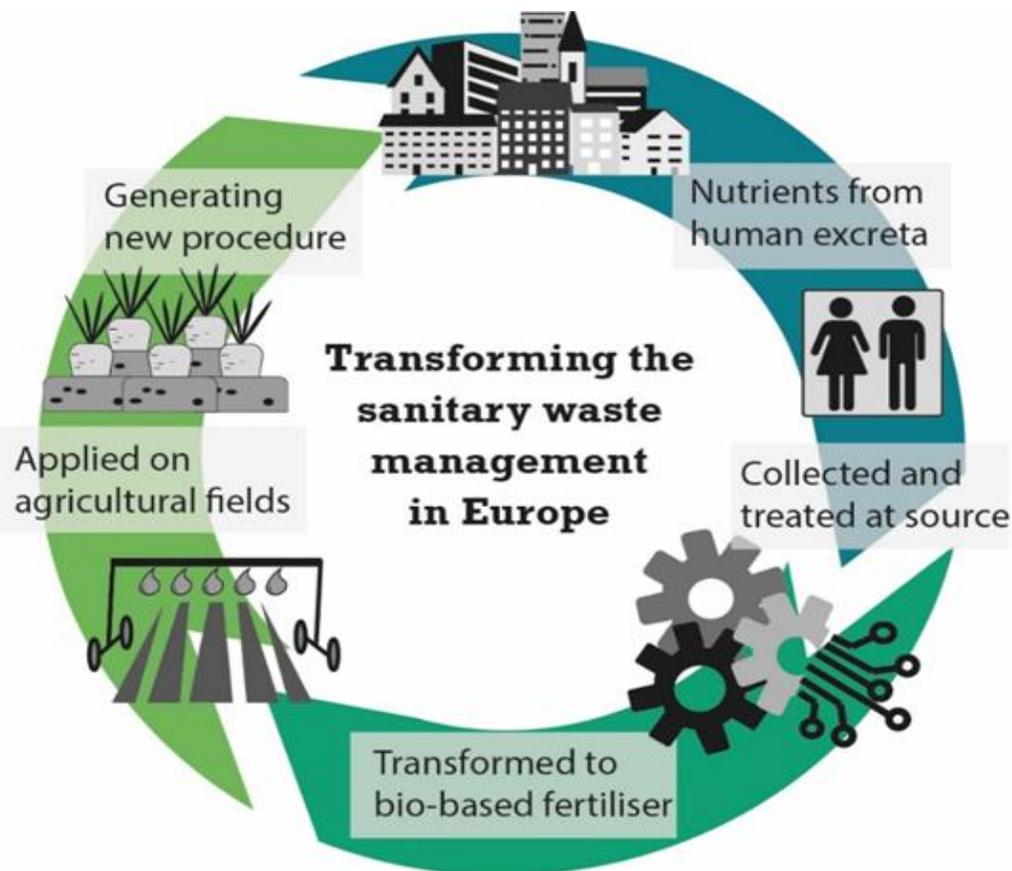

WHAT WE DO

- Engineering
- Environmental Permitting
- SEVESO/ATEX
- ISO consulting
- Health & Safety
- Regulatory Compliance
- REACH/CLP/BPR
- Digital Product Passport
- Agrochemical Services
- CE Marking
- ESG Rating
- LCA & EPDs
- CBAM & EuDR
- Ecodesign & Ecolabels
- Sustainability Reporting

What is P2GreenN?

Closing the gap between fork and farm
for circular nutrient flows

P2GreenN's envisaged transformation to circular nutrient streams in Europe. ©agrathaer

Overview of P2GreenN's work packages and their interaction. ©agrathaer

Προώθηση αλλαγής από ένα γραμμικά οργανωμένο σύστημα πόρων και θρεπτικών στοιχείων σε μια κυκλική ροή υλικών:

- Μετάβαση από το «πιρούνι στο χωράφι» (fork to farm)
- Ανάσχεση και εξάλειψη της ρύπανσης από άζωτο (N) και φώσφορο (P)
- Μέσω κυκλικών ροών θρεπτικών στοιχείων (άζωτο και φώσφορος)
- Σύνδεση των «μπλε» αστικών υποδομών με τις «πράσινες» αγροτικές υποδομές

Gotland, Sweden

LEADING THE PATH TOWARDS SUSTAINABLE
BREWING: TRANSFORMING HUMAN URINE INTO DRY
FERTILIZER FOR BARLEY CULTIVATION!

Urine
collection

Dry fertilizer
production and crop
cultivation

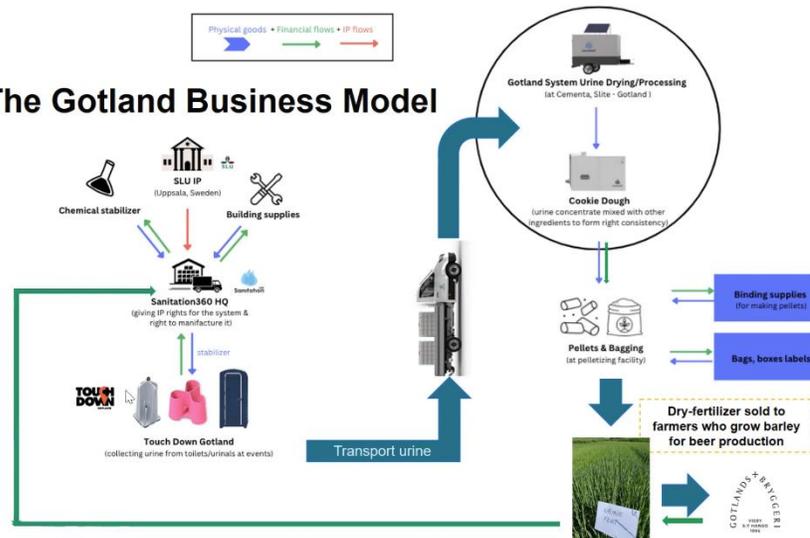
Urine treatment

Swedish Pilot region

Solution Process
Sanitation360

The Gotland Business Model

Ξήρανση ούρων
διαχωρισμένων στην πηγή

SLU: Ανάπτυξη τεχνολογίας
μετατροπής ούρων

Sanitation360: SLU-spin off ,
παραγωγός λιπάσματος

Touch Down: εταιρεία φορητών
τουαλετών

Gotlands Bryggeri:
παραγωγός μπίρας

Hamburg-Hanover Lower Saxony,
Germany

Human Sanitary
waste collection

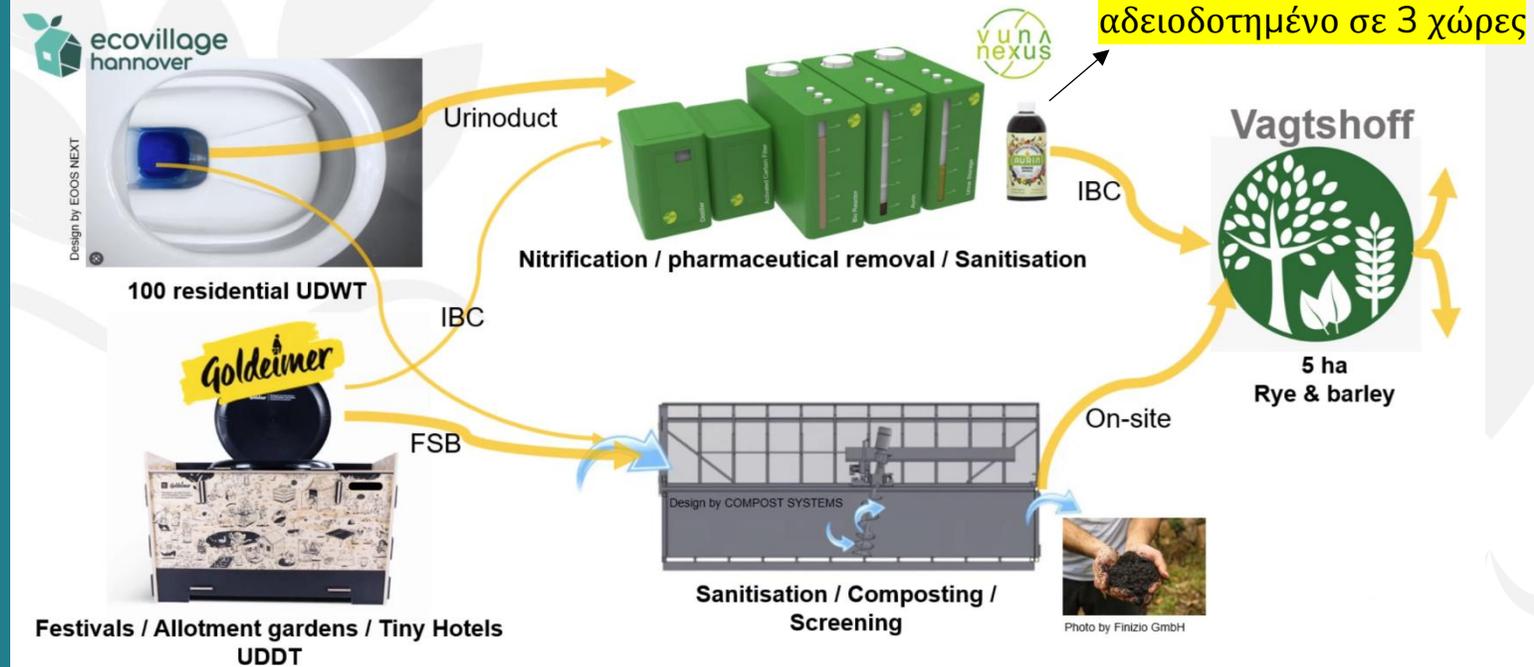

Fertilizer production and
crop cultivation

Urine and
Solid waste
treatment

German Pilot region

**SUST
CHEM**
CONSULTING

Επεξεργασία ούρων και περιττωμάτων διαχωρισμένων στην πηγή - North German Plain

Kreiswerke Barnim χώρος μονάδων επεξεργασίας «κίτρινων υδάτων»

VunaNexus Πάροχος τεχνολογίας επεξεργασίας ούρων, παραγωγός λιπασμάτων

Goldeimer GmbH Παροχή περιεχομένων ξηρών τουαλετών, πάροχος τεχνολογίας κομποστοποίησης

Vagthoff Αγρότης, πειραματικές δοκιμές πεδίου

The Axarquía Andalucía, Spain

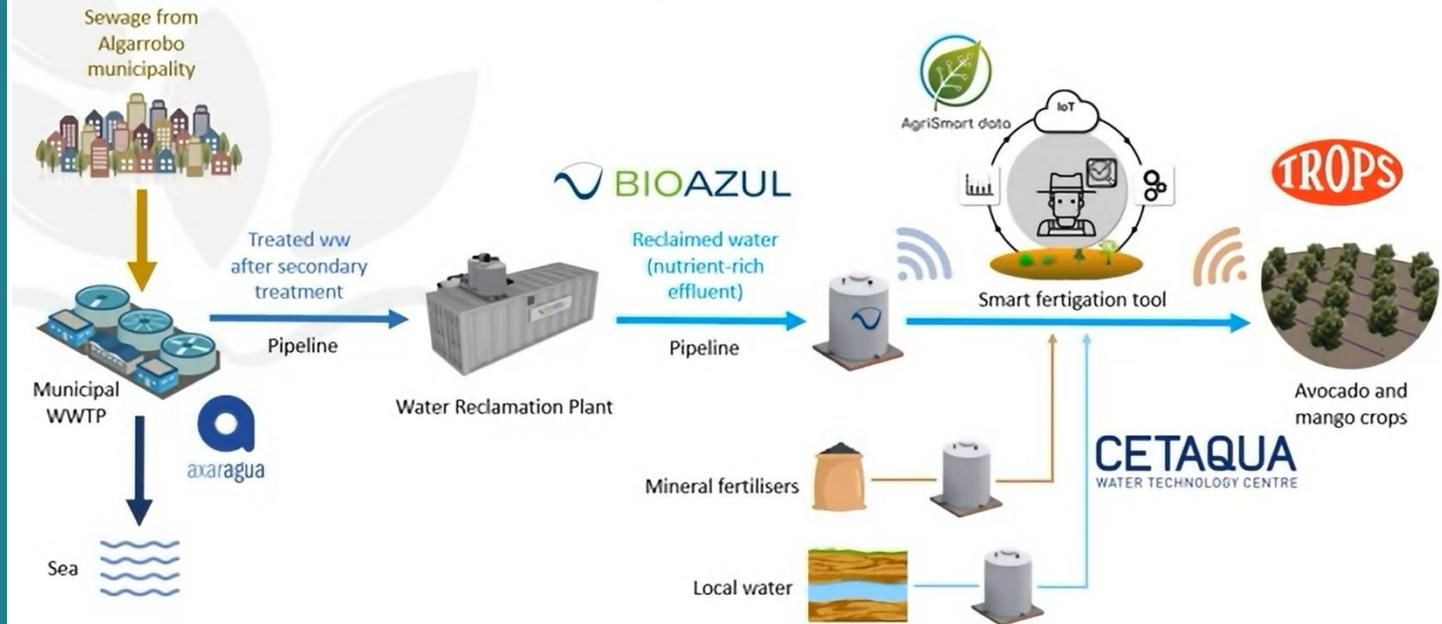
Municipal
wastewater collection

Reclaimed water
production and crop cultivation

Water
reclamation
plant

Spanish Pilot region

Βελτιστοποιημένη θρέψη καλλιεργειών μέσω υδρολίπανσης με ανακτημένο νερό, με τη χρήση Έξυπνου Εργαλείου Υδρολίπανσης

BIOAZUL: πάροχος τεχνολογίας για ανάκτηση και επαναχρησιμοποίηση λυμάτων

TROPs: συνεταιρισμός αγροτών, τεχνικός σύμβουλος και διαχείριση καλλιεργειών

CETAQUA: ερευνητικό κέντρο νερού για ανάλυση των συλλεγόμενων δεδομένων

Agualytics: ανάπτυξη λογισμικού για Έξυπνο Εργαλείο Άρδευσης & σύστημα υποστήριξης αποφάσεων

AXARAGUA: δημόσιος φορέας λειτουργίας αστικής μονάδας επεξεργασίας λυμάτων

Μελέτες σκοπιμότητας στην Ελλάδα

Φορητές τουαλέτες

Συλλογή ούρων → παραγωγή λιπάσματος

Συλλογή περιττωμάτων → παραγωγή κομπόστ

Τουαλέτες διαχωρισμού ούρων

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Λίπασμα από διαχωρισμένα ούρα

Συλλογή ούρων → Κτίριο Ρουσσόπουλος

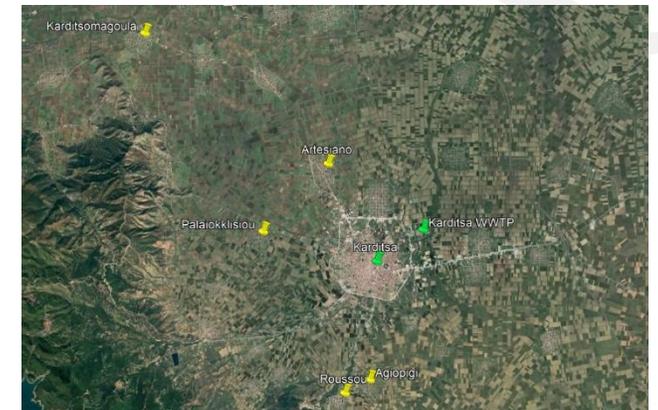
Συλλογή ούρων → Πανεπιστημιούπολη

Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων

Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων
Ταυρωπού - Καρδίτσα

Επεξεργασία αστικών λυμάτων για
επαναχρησιμοποίηση νερού

Μελέτη Σκοπιμότητας #3 – Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων

Η Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων Καρδίτσας εξυπηρετεί:

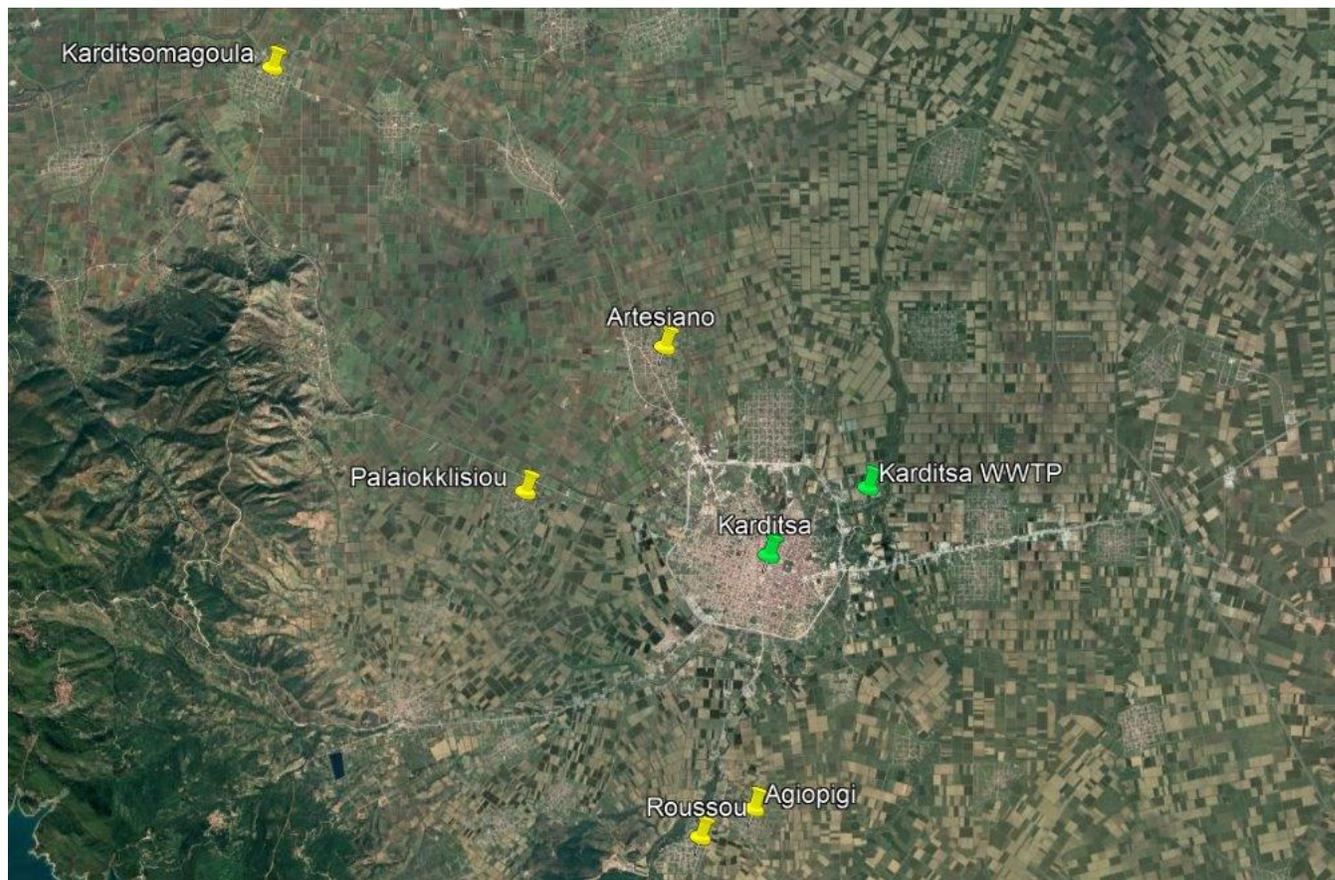
- Την πόλη της Καρδίτσας (39.119 κάτοικοι)
- Την Καρδίτσομαγούλα (2.093 κάτοικοι)
- Το Αρτεσιανό (1.296 κάτοικοι)
- **Σύνολο:** 42.500 κάτοικοι, καθώς και λύματα από βόθρους (σηπτικές δεξαμενές)

Στάδια Επεξεργασίας:

- **Μηχανική επεξεργασία** (εσχάρωση – προεπεξεργασία)
- **Βιολογική επεξεργασία** (δευτεροβάθμια: σύστημα παρατεταμένου αερισμού με εναλλασσόμενης φόρτισης οξειδωτικές τάφρους για βιοαποδόμηση)
- **Χημική επεξεργασία** (χλωρίωση με υποχλωριώδες νάτριο)
- **Διάθεση** στον ποταμό Καλέντζη

Καλλιέργειες:

- Δεν υπάρχει αρδευτικό δίκτυο στην περιοχή γύρω από τη μονάδα, το νερό αντλείται από τον ποταμό (όπου καταλήγει η εκροή της)
- Κύριες καλλιέργειες: σιτάρι, μηδική, καλαμπόκι και βαμβάκι

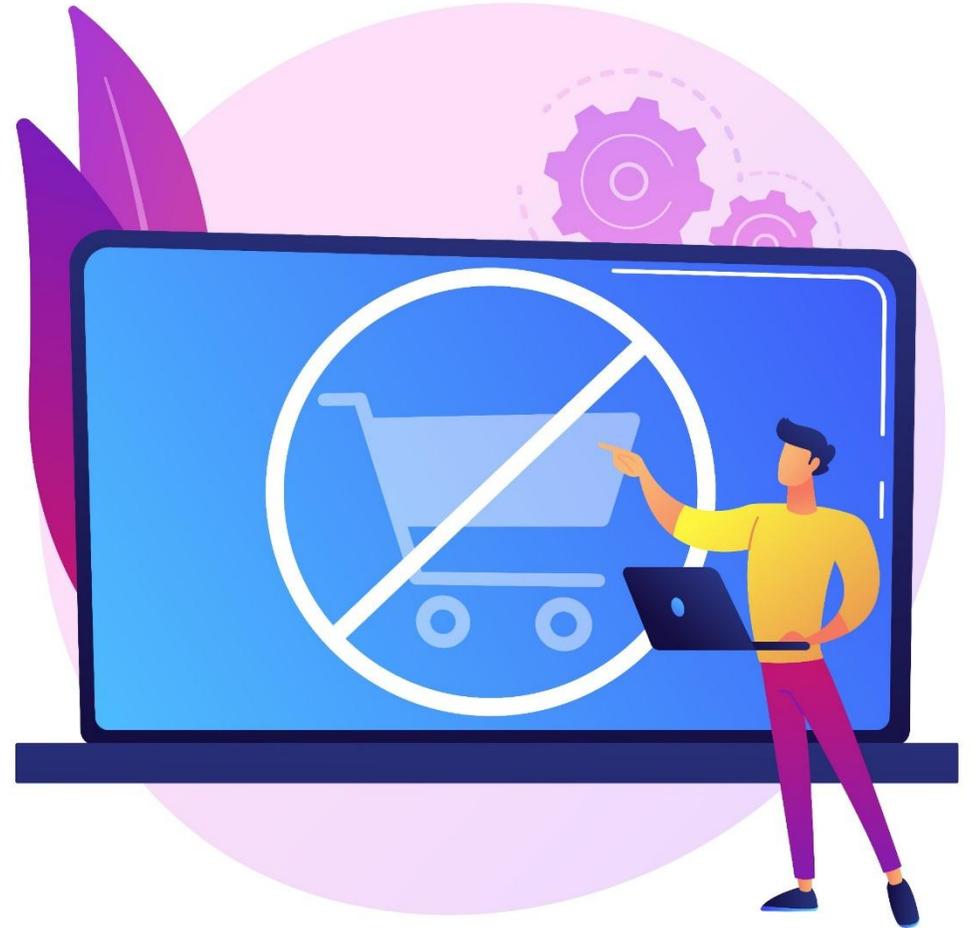

Funded by
the European Union

SUST
CHEM
CONSULTING

Γιατί είναι σημαντική η
διερεύνηση της νομοθεσίας;
No framework, no market!

Funded by
the European Union

Επαναχρησιμοποίηση νερού για άρδευση καλλιεργειών

- Καν. (ΕΕ) 2020/741: Σε εφαρμογή από 26/06/2023
- Ορίζονται:
  - Ελάχιστες απαιτήσεις για την ποιότητα και την παρακολούθηση του νερού
  - Κατάρτιση Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνου (RMP)
  - Αδειοδότηση για την παραγωγή και την παροχή ανακτημένου νερού (χορηγείται από την αρμόδια εθνική αρχή)
- Δεν απαιτείται τριτοβάθμια επεξεργασία των αστικών λυμάτων για αφαίρεση N&P αν προορίζεται για επαναχρησιμοποίηση (υπό όρους), αλλά η τεταρτοβάθμια επεξεργασία είναι υποχρεωτική βάσει νέας Οδηγίας για Αστικά Λύματα
- Ελλάδα: ΚΥΑ 145/116/2011 και αναμένεται εφαρμοστική ΚΥΑ ώστε να υπάρχει ευθυγράμμιση με τον Κανονισμό.

Επεξεργασία σύμφωνα με
Οδηγία 2024/3019

Περαιτέρω επεξεργασία σε εγκατάσταση
ανάκτησης σύμφωνα με
Καν. (ΕΕ) 2020/741

Αστικά λύματα

Επεξεργασμένα
Αστικά λύματα

Ανακτημένο νερό
για χρήση στη
γεωργία

Συμπληρωματικά:

1. Τεχνικές προδιαγραφές των βασικών στοιχείων της διαχείρισης κινδύνου (Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2024/1765)
2. Technical guidance - water reuse risk management for agricultural irrigation schemes in Europe (JRC)
3. Commission Notice Guidelines to support the application of Regulation 2020/741 on minimum requirements for water reuse

Funded by
the European Union

Προϊόντα λίπανσης από απόβλητα

1

Αστικά Λύματα - Απόβλητα

- **Οδηγία για τα Αστικά Λύματα (νέα):** Όχι σαφής κατηγοριοποίηση
- **Οδηγία για τα Απόβλητα:** Αν όχι αστικά λύματα, τότε εντάσσονται.

2

Αποχαρακτηρισμός αποβλήτου

- Όχι εναρμονισμένα κριτήρια σε ΕΕ
- Εθνικά κριτήρια σε Κράτος-Μέλος ή απόφαση κατά περίπτωση ή αδειοδότηση ως προϊόν
- Σημαντικό: Αυτόματο end-of-waste αν προϊόν λίπανσης CE

3

Προϊόν λίπανσης

- **Fertilising Products Regulation (CE) & Εθνική ΥΑ 50424/2025:**
Δεν επιτρέπονται τα ανθρώπινα εκκρίματα (προς το παρόν)
- **Άλλες προϊόντικές νομοθεσίες:**
π.χ. Χημική νομοθεσία (CLP, REACH)

- Sewage sludge directive – Ενσωμάτωση της ιλύος στο έδαφος (εθνική νομοθεσία ΚΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/41828/630/2023)
- Fertilising Products Regulation (CE): Επιτρέπεται ως υλικό εισροής σε συγκεκριμένες κατηγορίες συστατικών υλικών (π.χ. Υλικά που προέρχονται από διεργασίες θερμικής οξείδωσης)
- Εθνική νομοθεσία: Στη νέα ΥΑ η ιλύς δεν περιλαμβάνεται σε κάποια κατηγορία

ιλύς

Funded by
the European Union

**SUST
CHEM**
CONSULTING

**Η συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο είναι
απαραίτητη για το upscaling καινοτόμων λύσεων.**

No framework, no market!

Funded by
the European Union

**SUST
CHEM**
CONSULTING

Thank you for your attention!

CONTACT US

A: 3rd Septemvriou 144, 112 51 Athens

W: www.sustchem.gr

E: info@suschem.gr

T: +30 210 8252510

Follow Us On Social Media

@p2greenproject

@sustchem

